

JAARVERSLAGEN 1985

Blauwe Klauwier
1986 12(1)

Jaarverslag van Marco als lid zonder functie.

- Bijwonen, meedenken en meepraten op bestuursvergaderingen.
- Bijhouden van de bibliotheek; komend jaar verhuist deze naar 't Slot, waardoor de toegankelijkheid beter zal worden.
- Het verzenden van De Blauwe Klauwier aan de donateurs.
- Coördineren van de Cartierheide - inventarisatie.

Groetjes Marco.

Jaarverslag van Geert als penningmeester.

Financieel overzicht 1985.

	debet	credit	saldo
Contributie	2.363,50	-	+ 2.363,50
Donaties	446,--	-	+ 446,--
Vogeljaar	317,--	291,40	+ 25,60
Tentoonstelling	65,--	65,--	0,--
Kapactiviteiten	197,65	201,70	- 4,05
Porto	-	430,60	- 430,60
Verslagen, copieër- apparaat, redactie	265,50	1.025,35	- 759,85
Koffiegeld	85,--	100,--	- 15,--
Diversen	345,51	390,33	- 44,82
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	4.085,16	- 2.504,38	= 1.580,78

Dus een positief saldo van f 1.580,78

Kas Feestcommissie: dit is vooral geld dat overblijft van cafébezoeken na de ledenvergaderingen.

Bedrag over 1985 : f 467,25

Reserve kas: vooral geld dat overgebleven is van cap Gris Nez.

Bedrag over 1985: f 715,70

Totaal in kas van de Vogelwerkgroep "De Kempen": f 1.580,78

f 467,25

f 715,70

f 2.763,73

Begroting 1986.

	debet	credit
Contributie	2.300,--	-
Donaties	350,--	-
Tentoonstellingscom.	-	200,--
Beheerswerkzaamheden	-	250,--
Porto	-	600,--
Redactie	-	1.300,--
Diversen	230,--	500,--
	<hr/>	<hr/>
	f 2.880,--	f 2.850,--

Groetjes Geert.

Verslag van Renée als secretaris.

In het begin van het vorige jaar kwam ik, ik mijn functie als secretaris langzaam op gang. Gedurende het hele jaar bestond mijn taak uit het bijwonen en notuleren van de bestuursvergaderingen en het beantwoorden van de ingekomen post.

Eind 1985 is er afgesproken dat ik in 1986 ook de ledenadministratie bij zal gaan houden. Dit houdt in dat nieuwe leden zich bij mij kunnen opgeven als proeflid en dat ze een proefpakket thuis gestuurd krijgen, dat leden zich bij mij afmelden en dat ik de ledenlijst tiep.

Wat het afgelopen jaar bijna niet gefunctioneerd heeft, is het contact met de voorzitter i.v.m. het doorgeven van agendapunten.

Dit jaar probeer ik de notulen binnen één week klaar te hebben en te versturen naar de bestuursleden. Op de notulen zullen aktiepunten aangegeven worden voor de desbetreffende bestuursleden.

Het secretariaat heb ik ook nog niet in zijn totaliteit gekregen, hopenlijk gebeurt dat snel.

Groetjes Renée.

Jaarverslag van Willem en Jack als biologisch secretarissen.

Een beknopt overzicht van de diverse inventarisaties en onderzoeken.

1. Kempische watervogeltelling, Bekentelling en SOV (org. Lex.)
In maart, april, augustus, september, november en december zijn deze tellingen gehouden, waaraan velen hebben meegewerkt.
2. P.P.D. (Provinciale Planologische Dienst) Avifauna onderzoek. (org. Tom)
In april, mei en juni zijn er inventarisatie weekenden geweest in de

omgeving van Steensel.

3. Amfibieën inventarisatie: (org. Geert)
begin april is er een vervolg gemaakt op het in 1984 gestartte onderzoek naar het voorkomen van diverse amfibieën.
4. Nestkasten onderzoek (org. Jan W.)
een jaarlijks terugkerend gebeuren, het nakijken van ongeveer 110 nestkasten bij Koningshof te Veldhoven.
5. Stadsvogelproject Eindhoven:(org. Willem Veenhuizen)
Een onderzoek lopende van 1984 t/m 1987, om eens te bekijken hoeveel en welke vogelsoorten er in een middel grote stad voorkomen. 3 vergaderingen zijn er geweest voor overleg en kennismaking. 1 vroege stadsvogelexcursie is er geweest.
Verder is er gestart met het uitwerken van de verkregen gegevens.
10 leden van de VWG en 4 niet-leden hebben actief meegewerkt.
6. Huiswaluw-onderzoek in de Kempen: (org. Willem Veenhuizen)
Wederom spontane medewerking van vele vogelaars. Het tweede jaar dat er in diverse dorpen en steden is geteld, nl. Eindhoven, Heeze, Geldrop, Veldhoven ged., Riethoven, Steensel, Hapert, Middelbeers, Oostelbeers, Reusel, Leende, Breugel, Westerhoven, Luyksgestel, Weebosch, Neunen, Bergeyk, Achelse Kluis en Bladel.
Ook dit jaar zien we een afname van de verschillende populaties.
Verschenen een verslag van 1984. Ook is er een brochure uit gebracht, om de mensen beter bekend te maken met de huiswaluw.
7. Gierzwaluw-onderzoek Eindhoven: (org. Jack Bos)
Voor het tweede jaar is er met name op het TH-terrein en in de wijk Hemelrijken ! te Eindhoven inventarisatie en onderzoek gedaan naar het voorkomen en de levenswijze van de Gierzwaluw.
8. Kokmeeuwen-onderzoek Malpi: (org. Jack Bos)
Naar aanleiding van diverse publikaties in de pers is de VWG een gedegen onderzoek begonnen betreffende de vermeende overlast van de Kokmeeuw in en rondom de Malpi-vennen.
Eveneens wordt de Malpi op broedvogels geïnventariseerd.
9. Broedvogels van de Cartierheide: (org. Marco Bakermans)
Een 7-tal VWG-leden hebben op verzoek van Natuurmonumenten op de Cartierheide een broedvogelonderzoek gedaan, inclusief de Hapertsche Heide. Hiervan is een eindrapport verschenen en zijn de gegevens vergeleken met onderzoeken uit 1975 en 1976/77.
Uitgave VWG De Kempen publikatie no. 9 (69blz)

10 Oeverzwaluw in de Kempen: (org. Ernest v Asseldonk)

Het is treurig gesteld met de Oeverzwaluw in de Kempen. Er kwamen geen meldingen van broedgevallen binnen.

11 Korhoender in de Kempen: (org. Lex Peeters)

De redactie van de Blauwe Klauwier heeft een special uitgebracht, over het wel en wee van de Korhoender in de Kempen. 10^e jrg no.4, 65 blz. Historische, wetenschappelijke en culturele wetenswaardigheden zijn verzameld en gebundeld. Momenteel december '85 wordt dit nummer geheel herzien en herdrukt.

12 Vogeltrek in de Kempen: (org. Peer Busink)

Door organisatorische moeilijkheden nog niet gestart.

13 Fenologie-onderzoek: (org. Pierre Boudewijns)

Naast de kleine regio-excursies zijn er ook grotere uitstappen geweest onder andere naar saeftingen, steltlopertocht, Belgische Kempen, Kempen-tochten, Cap Gris Nez en de Hoge Venen.

Een vogelkursus van een vijftal lessen en excursies zijn wederom georganiseerd door Peer Busink.

Medewerking van diverse leden aan landelijke tellingen van de SOVON nl. PTT en BMP tellingen.

Diverse bezwaarschriften zijn ingediend naar aanleiding van:

- 1) het jagen op Eksters in de stad Eindhoven.
- 2) het schieten van futen op de visvijvers van de ovb te Valkenswaard.
- 3) aanleg snelweg Eindhoven - Oss.
- 4) bemesting van paden op de Neterselsche Heide.

Jaarverslag dia-archief. (coördinator Wim de Kroon)

Momenteel telt het dia-archief van Vogelwerkgroep "De Kempen" 933 dia's. Deze zijn in de volgende rubrieken onder te verdelen:

- Vogels	253	- Paddestoelen en Mossen	49
- Planten	236	- Zoogdieren, reptielen, Amf.	44
- Landschappen	124	- Diversen: Jaarvergaderingen	
- Bedreigingen	22	Kapakties	
- Vlinders en		Weekenden	
insekten	82	Tentoonstellingen	
		Excursies	
		Titeldia's	121

JOS SMIT SPRAK MET FRED GEVEN

Het was op de gedenkwaardige dag, 5 december, dat ik me per trein naar den Bosch begaf, om aldaar in de stationsrestaurantie een gesprek met een van onze hooggeëerde V.W.G.-leden te hebben. Vermomd als Henk van der Meyden zag ik kans om FRED GEVEN te strikken voor een interview waarin hij zeer openhartig zijn verleden, heden en toekomst deed onthullen.

Vraag: "Ahum, U bent nu kunstmaker, hoe heeft dat zo kunnen gebeuren?"

Het begon allemaal op de dag van z'n geboorte, de dag waarop hij als baby ter wereld kwam. Op 02-02-'61 werd hij meteen aangegeven op het stadshuis. Voor een groot deel van z'n leven groeide hij op in Eindhoven. Op middelmatige lengte verhuisde hij naar Veldhoven en eenmaal op lengte naar den Bosch, alwaar hij nu nog woont. Dit wat betreft zijn verblijfplaatsen.....

Na zijn kleuterperiode ging Fred leren aan de basisschool (waarvan bijgaande foto: "Fred in prachtkleed"). In de Lange broeken-fase bezocht hij het Eindhovense van Maerlant-lyceum. Geleerd, maar blij dat het 'r opzat verliet hij na het behalen van het diploma het middelbare onderwijs-gebeuren. Fred had ondertussen besloten om naar de kunstacademie te gaan. Helaas bleken de eerste jaren daar méér in te houden dan met kleurtjes tekenen en blote billen schetsen. Maar na een periode van doorbijten begon Fred de smaak te pakken te krijgen. Via wat omweggetjes kwam hij uiteindelijk dus in het stadje den Bosch terecht. Samen met Agnes woont hij daar nu al enkele jaren in het warmste buurtje.

Na zijn eindexamen was Fred beroeps-tekenaar en hij zit niet stil! Hij is veel op pad om opdrachten te krijgen of om boodschappen te doen (Agnes van de trein halen en zo). In het blad van de Kleine Aarde verschijnen regelmatig illustraties van Fred's hand. Verder levert hij ook persoonlijke opdrachten af en houdt hij kleine tentoonstellingen (ondermeer tussen ruziënde leden van het Brabants orkest). En wie heeft niet gehoord, gelezen of gezien dat hij onlangs een expositie had in het M.E.C. met z'n papieren vogelcreaties. Behalve de natuur en de kunst heeft Fred nog heel wat meer interesses. Zo gaat hij graag naar toneelvoorstellingen, tentoonstellingen en geeft hij de volle aandacht aan moderne architectuur, vrouwen in het algemeen maar toch wel zeer speciaal Agnes, zijn trouwe steun en toeverlaat.

Vraag: "U woont nu samen, hoe heeft dat zo kunnen gebeuren?"

Dat ging heel gewoon: ze zagen elkaar en gingen steeds meer sjansen, en nu wonen ze samen onder één dak (sinds 1983). Wat het prille geluk van hen betreft moet nog vermeld worden, dat een knetterende ruzie op z'n tijd zeer inspirerend werkt en de ondélige band zeer ten goede komt.

Vraag: "Wanneer kunnen we met z'n allen op de trouwreceptie komen?"
Trouwens ziet Fred als een aanleiding om een keer een onbehoorlijk groot feest te geven. Met dat antwoord weten wij (U, de lezer, en ik) nog niet veel, maar wie weet wat ons te wachten staat.....

Vraag: "U bent kennelijk ook natuurliefhebber, hoe heeft dat nou zo kunnen gebeuren?"

Het prille begin moest één van de uitstapjes van het gezin naar de dieren-tuin zijn geweest. Vanaf die tijd spaarde hij vogelplaatjes en ansichtkaarten met afbeeldingen van dieren. Ook zorgde Fred reeds op vroege leeftijd voor de Kanarie. Na verloop van tijd raakte hij meer en meer in het vogeltjesmuseum te Eindhoven terecht. Ongemerkt werd hij daar een van de stamgasten en zodoende rolde hij ook zeer geruisloos de A.C.J.N. binnen. Sedert een berucht Lustrumfeest van "de Tongel", in 1975, behoorde hij voortaan bij die afdeling en vier jaar lang vulde hij daar de vacature van secretaris op.

Na 1984 raakte het fanatisme op een lager peil en langzaam vloeide Fred bij de A.C.J.N. weg om zeer geleidelijk bij de V.W.G. binnen te druppelen. Hier probeert hij zijn gezicht zo vaak mogelijk te laten zien.

Vraag: "Vind U het tegenwoordig gezellig binnen de V.W.G., en zo ja, hoe is dat zo gekomen?"

De sfeer is prima tussen de groep mensen van velerlei pluimage. Het gaat er lekker ongedwongen aan toe?

Vraag: "Bent U eigenlijk wel tevreden met de activiteiten?" En zo nee, hoe is dat zo gekomen?"

De activiteiten vindt Fred best goed. Er moet echter wel terdege rekening mee gehouden worden dat het om een werkgroep gaat. Verder zouden de mensen zich niet enkel met vogels bezig moeten houden.

Fred loopt met het idee in z'n hoofd om eens een praatje te houden over het tekenen van vogels.

Vraag; "Wat is jouw meest favourite vogel, en hoe is dat zo gekomen?"

Uilen in het algemeen fascineren hem het meest. Het zijn vreemde vogels, die keer op keer verrassend uit de nacht komen opduiken.

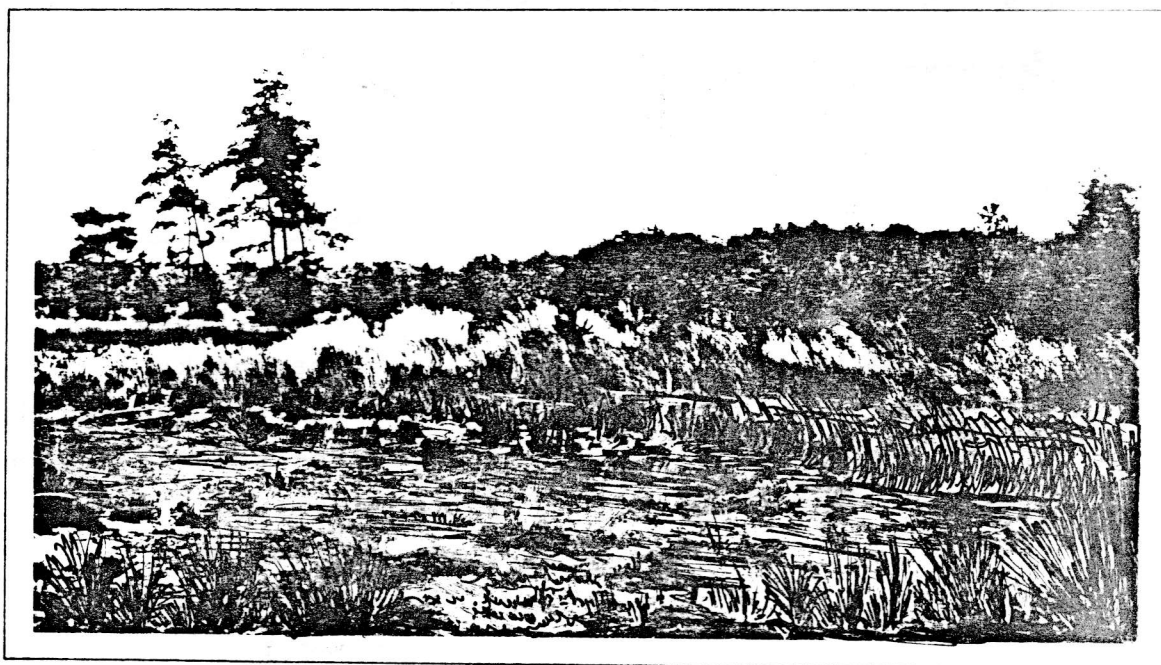
Tenslotte vroeg ik Fred een mop te vertellen. Deze was echter dermate lang, dat publiceren een te grote aanslag zijn op de V.W.G.-kas. Liefhebbers kunnen de mop zelf bij Fred bekomen.

Groeten, Jos Smit.

SPINSTERBERG

ONBEKENDE GEBIEDEN IN DE KEMPEN

Informatie over het natuurgebied Spinsterberg, de waarde van het gebied en de bedreiging vanwege de plannen voor aanleg van een golfbaan

samenstelling: J. van Kessel Plantenwerkgroep de Kempen
E. Plantenga Werkgroep voor Natuurbehoud en
Milieubeheer Eindhoven

Inleiding:

Met deze brochure willen wij U informatie verschaffen over de waarde van het gebied Spinsterberg en tevens over de bedreiging van het gebied door de plannen die men ervoor heeft.

Het betreft een waardevol natuurgebied in de Brabantse Kempen ter grootte van 147 ha. en gelegen in de gemeente Leende.

In het zuidelijk deel (90 ha.) wil men een golfbaan aanleggen, de plannen hiervoor zijn reeds uitgewerkt en de gemeente Leende een ontwerp bestemmingsplan onder de naam Spinsterberg over enige tijd ter inzage leggen.

In de bijlage zijn een aantal persberichten opgenomen om U te informeren over deze zaak die in 1982 al in het nieuws kwam.

Plannen voor een golfbaan in het gebied Spinsterberg zijn duidelijk in strijd met;

- . het voor Spinsterberg vigerende bestemmingsplan uit 1970, dit spreekt van "natuurgebied-bosgebied-heidegebied".
- . het structuurplan van de Agglomeratie Eindhoven uit 1982 spreekt van een "bosgebied-natuurgebied".
- . het streekplan geeft de aanduiding "bosgebied met natuurwaarde".
- . het Structuurschema Natuur- en Landschapsbouw uit 1984 wijst het gebied aan als "grote eenheid natuurgebied".

Het is bijna ongelooflijk dat een gemeente een plan wil uitvoeren in een gebied waarvoor bovengenoemde bepalingen gelden.

Wanneer zo'n plan doorgaat zou dat betekenen dat weer een belangrijk natuurgebied wordt opgeofferd. Hieruit zou je minachting kunnen concluderen om reeds toegekende waarden, want ook andere belangrijke beschermde natuurgebieden kan een dergelijk lot treffen. En dat in een land waar natuur schaars is.

Er zijn de laatste jaren gegevens over het gebied verzameld waaruit blijkt dat de landschappelijke, ornithologische, en vegetatiekundige waarden van het gebied hoog zijn.

Wanneer de gemeente Leende het ontwerp bestemmingsplan Spinsterberg ter inzage legt hopen wij vele Brabantse werkgroepen en individuen personen bezwaar zullen aantekenen.

Bescherming van onze natuurgebieden voor nu en voor later vraagt Uw aandacht.

Spinsterberg

Ligging:

Het gebied Spinsterberg of Spinsterbergen is gelegen ten westen van Leende, aan de noord-zijde van de weg Valkenswaard - Leende. Dit natuurgebied wordt door 3 belangrijke natuurgebieden omgeven t.w. het landgoed Valkenhorst (eigendom Stichting het Noord Brabants Landschap), aan de zuidzijde de boswachterij het Leenderbos (Staatsbosbeheer) en aan de noordzijde de Groote Heide (gemeente Heeze).

Deze gebieden tesamen vormen een uitgestrekt gebied dat gekenmerkt wordt door:

droge heide

natte heide

vennen

stuifzandgebieden

naaldbossen

loofbossen

Aan de westrand van het gebied liggen waardevolle viskweekvijvers en het beekdal van de Tongelreep met beekbegeleidende bossen en landbouwgebieden.

Uit bovenstaande blijkt overduidelijk dat Spinsterberg een gebied is wat deel uitmaakt van een nog typisch Kempisch groot gevariëerd natuurgebied.

De plantengroei in het gebied:

Het gebied Spinsterberg bestaat voor een deel uit heide en jonge aanplant van dennen.

In 1976 werd dit hele gebied getroffen door een bosbrand. Van de toen aanwezige naaldbossen bleef niets over. Het zuidelijke deel werd later opnieuw ingeplant met naaldhout. Enkele delen en randen werden opgevuld met Berken, het noordelijke deel bleef open als heidegebied.

De heide kunnen we verdelen in: droge heide, natte heide, vennen en delen met stuifzand.

In 1981 en 1982 werden de vennen en directe omgeving onderzocht. Totaal liggen hier 8 vennen en enige laagtes waarvan 3 vennen zijn gelegen binnen de begrenzing van het "bestemmingsplan Spinsterberg" (Golfbanencomplex).

De vennen zijn verschillen in grootte, de plantengroei in de vennen komt veelal met elkaar overeen, Het bijzondere van dit gebied is dat hier sterke hoogteverschillen liggen waardoor interessante overgangssituaties zijn ontstaan. (droge heide-natte heide-venoeverbegroeiing-ven)

Het is een vennencomplex wat zeer waardevol is voor de Brabantse Kempen zowel landschappelijk als vegetatiekundig omdat hier nog een aantal belangrijke plantensoorten (kensorten) voorkomen.

Mattenbies	Rendiermos
Vlottende bies	Duinriet
Draadzegge	Grondster
Veelstengelige waterbies	Wilgenroosje
Gewone waterbies	Dopheide
Veenpluis	Struikheide
Knolrus	Pijpestrootje
Waterlelie	Storingsplanten (doór wildvoeding in enkele vennen):
Bruine snavelbies	
Kleine zonnedauw	Pitrus
Trekrus	Waternavel
Mannagras	Schapezuring
Kruipend struisgras	Hennegras
Adelaarsvaren	Knopkruid
Buntgras	Vogelmuur
Duivelsnaaigaren	Perzikkruid
Veenmos sp.	
Zandhaarmos	

De vogels van het gebied:

Voor wat betreft de vogels van Spinsterberg kunnen we deze in twee groepen verdelen: a. de broedvogels (vogels welke sterk gebonden zijn aan dit gebied)
b. de niet-broedvogels (vogels die op doortrek zijn in voor- en na-jaar en vogels die hier overwinteren)

Daarnaast heeft het gebied Spinsterberg een belangrijke functie als fourageerplaats (voedselplaats) voor vogels uit de omgeving zoals Landgoed Valkenhorst en het Leenderbos. (b.v. roofvogels)

Onderstaande lijst geeft een beeld van de broedvogels (br) en de broedvogels van de aangrenzende bossen (r).

Havik	r	Zwarte specht	r
Sperwer	r	Groene specht	r
Torenavalk	r	Grote bonte specht	br
Buizerd	r	Holenduif	br
Boomvalk	br	Houtduif	br
Wulp	br	Kneu	br
Nachtzwaluw	br	Witte kwikstaart	br
Boomleeuwerik	br	Rietgors	br
Roodborsttapuit	br	Goudhaantje	r
Tapuit	br	Tuinfluitier	br
Goelgors	br	Wintertaling	br
Kievit	br	Wilde eend	br
Ransuil	r	Waterhoen	br
Boompieper	br	Meerkoet	br
Graspieper	br	Grote lijster	r
Ekster	r	Zanglijster	r
Fitis	br	Koekoek	r
Tilftjaf	br	Merel	br
Zwarte kraai	br	Roodborst	br
Zwarte mees	r	Winterkoning	br
Koolmees	r	Veldleeuwerik	br
Kuifmees	r	Vink	br
Matkopmees	r	Vlaamse gaai	r
Pimpelmees	r		

Niet-broedvogels van het gebied:

In onderstaande lijst zijn de niet-broedvogels opgenomen. Deze zijn ook belangrijk omdat veel soorten het gebied tijdens voorjaar en najaar enof winter passeren of hier langere tijd verblijven.

Met name in de winterperiode kunnen een aantal soorten langdurig aanwezig zijn. Als voedselgebied en ook als rustgebied is Spinsterberg voor onderstaande soorten belangrijk.

Tafeleend
Krakeeend
Slobeend
Bruine kiekendief
Blauwe kiekendief
Klapekster
Ortolaan
Groenpootruiter
Witgatje
Tureluur
Watersnip
Oeverloper
Scholekster
Smelleken

Blauwe reiger
Gekraagde roodstaart
Houtsnip
Gele kwikstaart
Boerenwaluw
Gierzwaluw
Grutto
Staartmees
Groenling
Heggemus

Argumenten tegen de aanleg van een golfbaan

- het gebied is van grote landschappelijke waarde
- het gebied is van grote vogelkundige waarde
- het gebied bevat heide en vennen welke vegetatiekundig waardevol zijn
- de functie van het gebied t.o.v. de omliggende gebieden is als fourageergebied van grote waarde
- de plannen voor een golfbaan zijn duidelijk in strijd met:
 - het voor Spinsterberg vigerende bestemmingsplan uit 1970, dit spreekt van "natuurgebied-bosgebied-heidegebied"
 - het structuurplan van de agglomeratie Eindhoven uit 1982 spreekt van "bosgebied-natuurgebied"
 - het streekplan geeft de aanduiding "bosgebied met natuurwaarde"
 - het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud uit 1984 wijst het gebied aan als "grote eenheid natuurgebied"

Een eventueel ontwerp bestemmingsplan voor het gebied als golfbaan zal in strijd zijn met bovengenoemde bepalingen.

1. Voor de aanleg van de golfbaan zal noodzakelijk zijn:
 - egaliseren van het terrein
 - ophoging van het terrein met bijv. teelaarde
 - grote delen moeten met gras worden ingezaaid
 - bemesting van het gebied omdat deze bodem te voedselarm is
 - kunstmatige regeninstallaties
 - enige bebouwing en ontsluiting van gemotoriseerd verkeer
2. Effecten van een golfbaan:
 - voedselverrijking van de bodem
 - beïnvloeding op de plantengroei van de heide en de vennen
 - aantasting van het oorspronkelijke landschap
 - door permanent gebruik zal de rust in het gebied worden verstoord, dit heeft invloed op de aanwezige broedvogels en niet-broedvogels

Bronvermelding

- Commentaar op het concept- ontwerp van het bestemmingsplan Spinsterberg, uitgave B.M.F. en W.N.M. 1985 (nr. Le.03/u.2006), een schriftelijke reactie aan de gemeente Leende.
- Gemeente Leende, concept ontwerp bestemmingsplan Spinsterberg, samenstelling Planologisch Adviesbureau Veen. 1984.
- Gegevens betreffende de ornithologische waarde van brandvlakte en heidecomplex met vennen bij Jagershorst, samenstelling J.v.Dooren 1984.
- Notitie: commentaar inzake de milieu-effecten van een golfbaan- lokatie Spinsterberg, samenstelling P.Wolff.
- Spinsterbergen, Vennen en Vegetatie, samenstelling J.v.Kessel 1982, uitg. P.W.G. de Kempen nr. 8206. (intern rapport)
- Vennen in het kaalkapgebied rond Valkenhorst (Spinsterberg), samenstelling J.v.Kessel, P.W.G. de Kempen 1982.
- Vogels van brandvlakte en heide bij Valkenhorst, samenstelling T.Heijnen, 1981, V.W.G. de Kempen. (intern rapport)

Dankwoord:

Een woord van dank aan Louw van Kemenade, Hugo Wijnen, Wim Jacobs en Edwin van de Werf voor hun bereidwillige medewerking aan het vogelonderzoek in 1985.

Verlag werkzaamheden Grijze Steen 1984 - 1985

Het heidegebied de Grijze Steen is in de loop der jaren sterk veranderd. Door geldgebrek was er jaren geen beheer gevoerd, het gebied dreigde dicht te groeien door bomenopslag en ook de vergras-sing van de heide werd duidelijker. Het verdwijnen van Dopheide en Struikheide is een groot probleem. Hiervoor in de plaats komt het Pijpestrootje en in mindere mate de Bochtige smele, soorten die een heel gebied kunnen gaan overheersen.

Wat hebben we het afgelopen seizoen gedaan? Op drie plaatsen hebben we grote proefvlakken liggen, hier is het Pijpestrootje gemaaid en afgevoerd. Daarna is in augustus nogmaals het Pijpestrootje ge-maaid en afgevoerd. Door deze maatregelen wordt het Pijpestrootje een zware slag toegebracht, zodat andere heideplanten nieuwe kansen krijgen.

Het heeft al zoveel sukses gehad dat we deze winter aan de drie proefvlakken niets hoeven te doen, omdat vrijwel de gehele groei van het Pijpestrootje is stopgezet.

Naast deze beheerswerken is er natuurlijk hard gewerkt om de vele jonge berken en eiken die steeds spontaan opkomen, te kappen of uit te steken. Het uitsteken van de boompjes blijkt de beste methode te zijn.

Als laatste aktiviteit mogen we het plaggen vermelden, er is op-nieuw een groot stuk geplagd. Dit betekend dat de bovenlaag van de heide of Pijpestro met een schop wordt verwijderd. Hierdoor blijft een dunne humuslaag over, soms wordt tot op het zand geplagd.

Eigelijk is dit een eeuwenoude beheersmaatregel; de plaggen werden door de boeren gebruikt, vermengd met mest ging het naar de akkers.

Door heide te plaggen ontstaat een vrij zuivere nieuwe bodemsi-tuatie waardoor weer jonge heide terug komt. Ook vele andere planten kunnen zich hier spontaan gaan vestigen.

Deze beheerswerkzaamheden waren niet mogelijk geweest zonder de medewerking van vrijwilligers van onze vogelwerkgroep en de A.C.J.N. afd; Eersel, hiervoor onze dank.

Jacques van Kessel

Kamp op de grijze steen.

Na wat problemen bij de start was het in augustus dan toch zover, het beheerswerkkamp in 'ons' gebied de Grijze Steen. Het weer was goed, de Boerderij fantastisch - een gezellige huiskamer en slaapkamer met bedden! - en de opkomst buitenverwachting, 20 mensen in totaal.

Na een ontbijt buiten in het zonnetje, op naar de hei. Hier werd het werk verdeeld. De Pijpestroproefvlakken moesten gemaaid worden en er zou nog een stuk heide worden geplagd. Vol goede moed werd gestart. Er werd zo hard gewerkt dat 's middags het verdampende zweet weer zachtjes terug begon te vallen. De eerste dag waren dan ook 2 grote + 1 klein proefvlak klaar en een heleboel boompjes verwijderd zonder dat er al te veel bloed gevloeid had!

Na een gezellige avond in een Hogeloo's casino werd 's zondags het laatste proefvlak aangepakt. Een paar mensen gingen hun over-tollige energie nog even in het plaggèn steken.

Tussen de buien door werd dan ook erg hard gewerkt en rond 2 uur was alles klaar en opgeruimd.

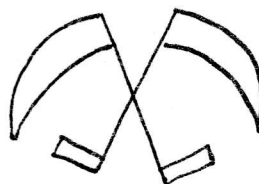
De traditionele evaluatie vond plaats in het plaatselijk congres-centrum D'n Bels. We konden rustig een consumptie nuttigen, terugkijkend op een geslaagd weekend.

Namens de kapcomm. iedereen die mee geholpen heeft bedankt!

Wat heeft het nu opgelev erd ?

Over het geplagde stuk is pas over enkele jaren iets zinnigs te zeggen. Het Pijpestrootje is gemaaid voordat het zaad rijp was en zou gaan vallen. Ook is het na het maaien nauwelijks meer opgekomen, zodat er deze winter niet meer aan de proefvlakken gewerkt hoeft te worden. Tijdens het maaien kwamen een heleboel kleine heideplantjes tevoorschijn. Deze zijn zoveel mogelijk ontzien zodat ze rustig verder konden groeien. Het opkomen van deze plantjes zou er op kunnen wijzen dat we op de goede weg zijn !!

PIETER

BOSUILEN - INVENTARISATIE '86.

In de jaren 1978 en 1979 werd ons werkgebied geïnventariseerd op Nachtzwaluwen. Deze soortinventarisatie sloeg geweldig aan bij de werkgroepsleden en de meesten deden dan ook mee.

Na enkele jaren zonder soortinventarisatie zou het leuk zijn zoiets weer eens aan te pakken.

Het leek mij leuk om hiervoor de Bosuil uit te kiezen en wel om de volgende redenen. De soort is aan zijn roep makkelijk te herkennen, zodat ook de minder geoefende vogelaars binnen onze werkgroep hier aan mee kunnen doen. Ook om eens te komen tot een vrij compleet overzicht van het aantal broedparen binnen ons werkgebied. De Bosuil is in de loop der jaren wel steeds gevolgd, maar altijd maar los vast. Nooit is er een complete inventarisatie geweest. Ook lijkt de soort de laatste jaren bezig aan een langzame uitbreiding binnen ons werkgebied. Kwam hij eerst alleen maar voor op een paar 'traditionele' broedplaatsen. Nu duikt hij steeds meer op op andere plaatsen. Het zou leuk zijn deze uitbreiding eens te reconstrueren. Dit zou moeten kunnen met de gegevens die bij de leden aanwezig zijn.

Ik hoop op ieders medewerking, is het niet actief mee inventariseren dan wel het beschikbaar stellen van oude broedgegevens. Mensen die zich nog niet opgegeven hebben en toch mee willen werken moeten zich dan UITERLIJK voor 5 februari bij mij opgeven. De mensen die meedoen krijgen werkwijze + bijlage zoals hierna volgt toegestuurd.

Pieter Wouters

Lensheuvel 37

5541 BA REUSEL 04976 - 3049

OPROEP: Doe mij een plezier en zoek al je gegevens met betrekking tot de Bosuil eens uit en speel ze zo snel mogelijk aan mij door.

vast bedankt !

BESCHERMD NATUURMONUMENT ERNSTIG AANGETAST

Inleiding:

Eind mei 1985 werden wij opgeschrikt door persberichten in enkele plaatselijke kranten waarin melding werd gemaakt van een aantasting op het beschermd natuurmonument de Neterselse- en Mispelleindsche heide.

In dit gebied zouden een groot aantal zandpaden resp. omgeploegd, gefreesd, bemest met kippen- en varkensmest, met gras ingezaaid en gewalst worden. Door een eerste veldbezoek op 30-5-'85 bleek dat er tenminste 9 zandpaden waren "bewerkt". Van tenminste 3 zandpaden bleek dat hier waardevolle vegetaties stonden, hiervan waren er 2 zandpaden die enige jaren geleden waren onderzocht en waar vegetatiegegevens voorhanden waren.

Ook waren van de oude oorspronkelijke situaties foto's gemaakt omdat langs zandpad 1 de zeer zeldzame Moeraswolfsklauw groeide, een soort die op slechts enkele plaatsen in zuid oost Brabant voorkomt.

Tijdens het veldbezoek van 30-5-'85, waar ook wethouder Craens van de gemeente Bladel bij aanwezig was, werd door hem steeds ontkend dat hier bijzondere plantesoorten voorkomen. De gemeente zou uitvoerig onderzoek hebben verricht naar de plantengroei in dit gebied aarop zou een zorgvuldige keuze zijn gemaakt van welke paden het bewerken van de grond en inzaaien geen enkele aantasting op het natuurgebied zou plaats vinden.

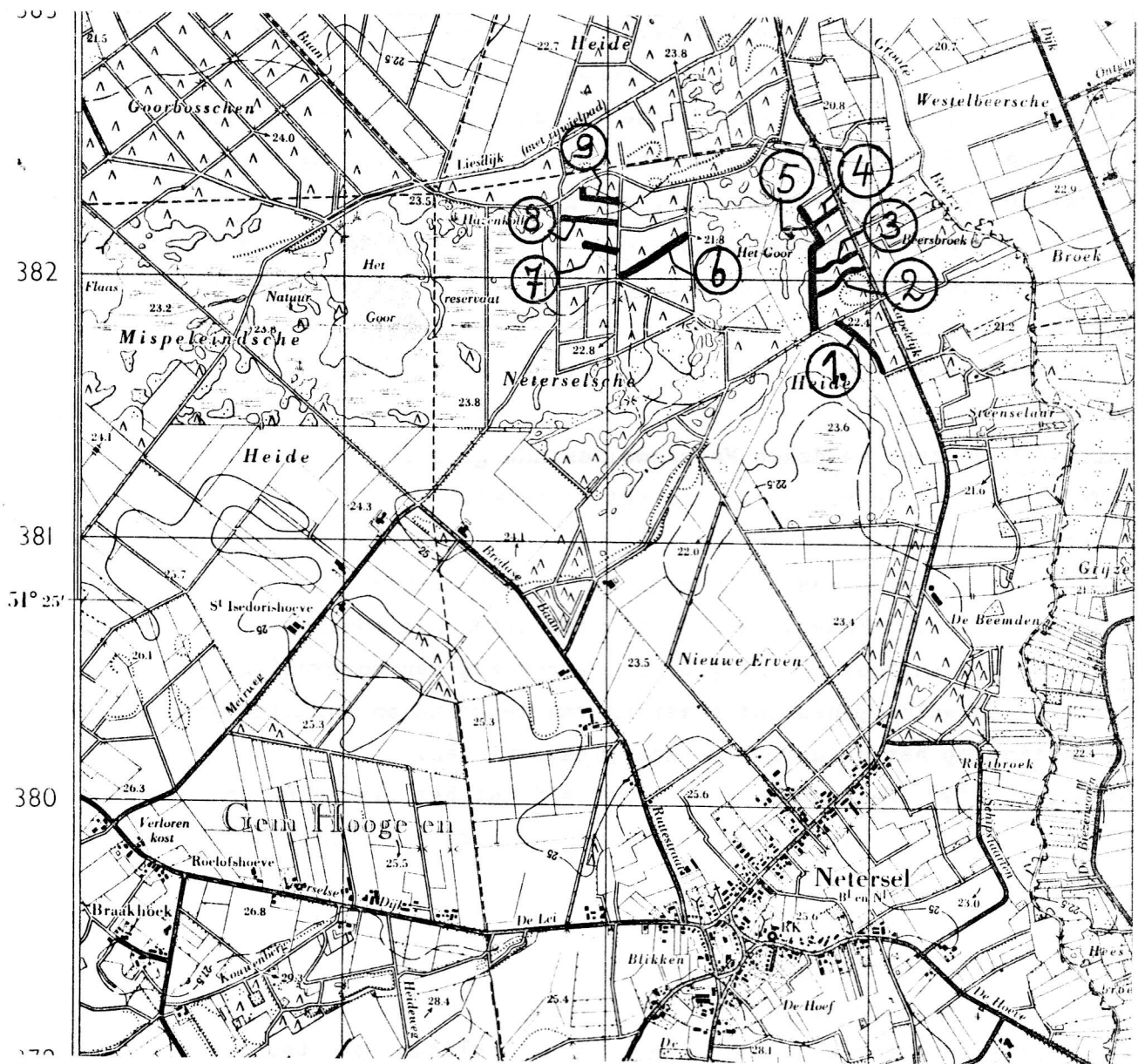
Door wethouder Craens werd steeds gesteld dat het hier ging om normale beheerswerken in het kader van het door de gemeente goedgekeurde beheersplan.

Door het terreinonderzoek op 30-5-'85, 15-6-'85 en 11-7-'85 is komen vast te staan dat het hier gaat om een ernstige aantasting van één van de meest waardevolle natuurgebieden van Noord Brabant.

Een bedreiging voor een plaats waar zoveel zeldzame plantesoorten bijelkaar voorkomen, het gaat om: Moeraswolfsklauw, Kleine zonnedauw, Ronde zonnedauw, Witte snavelbies, Bruine snavelbies, Veenbies, Veenpluis, en Sphagnum compactum. Deze conclusie was voor ons de reden om een bezwarenprocedure te beginnen, het moet duidelijk zijn dat de gemeente Bladel of diegenen die hiervoor toestemming hebben gegeven grote fouten hebben gemaakt. Dit soort aantastingen moeten zwaar worden gestraft, hier moet een voorbeeld aan gegeven worden voor andere gemeenten of particulieren dat natuurbehoud en natuurbescherming een ernstige zaak is.

Situatiekaart Neterselse - en Mispelindsche Heide

Fragment Topografische kaart 51 C (schaal 1:25.000)

In zwart aangegeven de zandpaden (1 tm 9) welke zijn gefreesd, bemest en ingezaaid met gras.

Een aantal van de paden zou ook tevoren zijn geploegd.

Resultaten:

Door de persberichten in enkele regionale kranten en later in enkele landelijke dagbladen (zie bijlage: krantenartikelen), is een discussie op gang gekomen over de vraag: zijn deze activiteiten nu wel of niet bedreigend voor dit natuurmonument?

Door het terreinbezoek van 30-5-'85 met o.m. de wethouder van de gemeente Bladel (Hr. Craens) bleek al snel dat hier door de gemeente zeer onzorgvuldig en ondeskunig was gehandeld.

- a. het niet nakomen van de meldingsplicht voor een beschermd natuurmonument
- b. het niet nakomen van de meldingsplicht voor een aantal archeologische monumenten.
- c. het uitvoeren van beheerswerkzaamheden zonder overleg en toestemming van Staatsbosbeheer.
- d. De gemeente Bladel beweerde dat het gebied zorgvuldig op de plantengroei onderzocht was. Uit de resultaten zou een selectie gemaakt zijn van minder en niet waardevolle zandpaden, die voor het inzaaien met gras in aanmerking kwamen. Deze bewering is onjuist gebleken.

Na aanleiding van de gemeenteraadsvergadering van 11 juli 1985 bleek opnieuw dat er bij de gemeente Bladel en met name de wethouder sprake is van onzorgvuldig beleid en ondeskundigheid op het gebied van natuurbeheer en het op waarden inschatten van natuur zoals de Neterselse heide. (zie bijlage: verslag gemeenteraadsvergadering 11 juli 1985)

Discussie:

Wij zijn van mening dat de artikelen 12, 16 en 23 van de natuurbeschermingswet zijn overtreden.

Voor herstel van de schade welke is aangericht vinden wij dat artikel 29 van de natuurbeschermingswet zal moeten worden toegepast, hetgeen betekent dat alle schade moet worden hersteld tot in de oude of vorige toestand.

Dankwoord:

Een bijzonder woord van dank aan Mevr. A. Visser en Dhr. P. Visser voor de medewerking aan het veldwerk, de bezwarenprocedures en hun inzet voor de bescherming van de Neterselse- en Mispelindsche heide.

Vogelwerkgroep „De Kempen”

Secretariaat :

Leensheuvel 37
5541 BA Reusel

Aan De Gemeenteraad,
Gemeente Bladel
Markt 21
5531 BC BLADEL

Bezwaarschrift.

Reusel, 21 juni 1985

Mijne Heeren,

Met verontwaardiging hebben wij kennis genomen van de gebeurtenissen d.d. 30 mei jongstleden inzake het bemesten, frezen en inzaaien van diverse brandgangen en paden in het natuurmonument De Neterselse- en Mispelendse Heide.

Om in een beschermd natuurgebied werkzaamheden uit te voeren die in het hoogtepunt van de vogelbroedtijd plaatsvinden lijkt ons zeer ongewenst.

Niet alleen uit het oogpunt van natuurbeheer (bemesten in voedselarme gebieden), en veiligheid (het inzaaien van 'brandgangen') had de opdrachtgever toch beter moeten handelen.

Wij zijn altijd bereid om in het kader van een beheersplan de voor diverse vogelsoorten zo belangrijke levensruimte aan te geven.

In afwachting van uw bericht, tot biotoopherstel tekennen wij hoogachtend;

W.D. Veenhuizen

biologisch secretaris van

Vogelwerkgroep „De Kempen”

Gemeente Bladel en Netersel

Aan Vogelwerkgroep 'de Kempen'
p/a Lensheuvel 37
5541 BA REUSEL

Kenmerk:

Uw brief van:

Ons kenmerk: 12154

Onderwerp: natuurgebied Netersel

BLADEL 11 juli 1985
verzonden 16 JULI 1985

Geachte Werkgroep,

In antwoord op Uw schrijven van 21 juni jl., welk schrijven aan de orde is gesteld in de raadsvergadering van 11 juli jl., delen wij U het volgende mede.

De door U aangeduide problematiek is inmiddels al verschillende keren aan de orde geweest, onder meer in de pers, in de raadsvergadering van 13 juni jl. en tevens in correspondentie die gevoerd is tussen het college en personen respektievelijk groeperingen die net als U, de ontplooidde activiteiten bekritiseerden. Steeds is getracht bij al die gelegenheden duidelijk te maken dat tot de maatregel is besloten na zorgvuldige overweging en dat terdege rekening is gehouden met de omstandigheden ter plaatse. De verrichte werkzaamheden die overigens ook elders wel zijn en worden toegepast, moeten beschouwd worden als activiteiten die voortvloeien uit het beheersplan voor de bos en natuurgebieden zoals dat voor onze gemeente is vastgesteld. Hetgeen is gebeurd moet o.i. dan ook worden beschouwd als een niet ongebruikelijke beheersmaatregel ter bescherming van in dit geval met name de fauna, heel in het bijzonder het reeënbestand.

Al eerder hebben wij erkend dat achteraf gezien in het kader van de Natuurbeschermingswet, welke wet op dit gebied van toepassing is, vermoedelijk sprake is geweest van een vergunningplichtige activiteit. Het feit dat een dergelijke vergunningaanvraag achterwege is gebleven wil echter nog niet zeggen dat sprake zou zijn van activiteiten die voor het betrokken gebied schadelijk zouden zijn. Die mening zijn wij vooralsnog niet toegedaan zoals uit bovenstaande motivering moge blijken.

Om hieromtrent meer duidelijkheid te krijgen en tevens om alle twijfels hieromtrent, ook met het oog op het toekomstige beheer, weg te nemen, zullen wij deze problematiek voorleggen aan Staatsbosbeheer. Deze instantie is al gedurende enige tijd bezig met het opstellen van een beheersplan voor dit gebied. Wij zeggen U toe U te zijner tijd nader te informeren over de resultaten van dit overleg.

Waarover wij echter geen twijfel willen laten bestaan is dat het behoud van natuurgebieden in onze gemeente en van dit gebied in het bijzonder, bij het gemeentebestuur een hoge prioriteit heeft.

-In dat kader-

Conc: I
Type: lvg
Coll: 1
Bijlage(n):

Postbus 11 of Adres Markt 21
5530 AA Bladel of 5531 BC Bladel
Telefoon 04977-2424 — Postrekeningnr 1076494

Amro bank rek nr 444274154 - A B N rek nr 527720445 - Rabo bank rek nr 107503581

Verzoek een onderwerp per brief te behandelen en bij beantwoording ons kenmerk en datum te vermelden

In dat kader waarderen wij dan ook dat particulieren waaronder Uw werkgroep hun bezorgdheid kenbaar maken en er blijk van geven mede te waken over ons kultuurgoed.

Wij hopen U met het bovenstaande voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BLADEL c.a.,
DE SEKRETARIS, loco DE BURGEMEESTER, loco

M. de Kort

NAWOORD:

Inmiddels is bekend geworden dat er op de zandpaden 10.000 liter kippengier en 3500 liter zeugengier is gespoten. De officier van justitie in Den Bosch heeft slechts één verdachte aangemerkt en deze een schikkingsvoorstel gedaan (geldboete). Voor ons reden van ontevredenheid; de Wethouder of gemeente zijn niet als verdachte vervolgd; de rommel in het natuurmonument blijft gewoon liggen; welk natuurgebied is er nu nog veilig! Op dit moment wordt onderzocht op welke wijze juridische stappen kunnen worden ondernomen om deze zaak tot een goed einde te brengen.

Jacques van Kessel

Plantenwerkgroep De Kempen:

Nieuw onderzoek naar bemesting natuurgebied

(Van een onzer verslaggevers)

BLADEL - De Plantenwerkgroep De Kempen wil een nieuw justitieel onderzoek om de werkelijke schuldigen van wat men noemt „een kleine milieuramp” in het natuurgebied de Neterselse en Mispelindsche Heide in Bladel gestraft te krijgen. Het gaat om het bemesten en inzaaien van zandpaden in het gebied. De werkgroep laat momenteel juridisch onderzoeken op welke manier de nieuwe aanklacht bij de hoofdofficier van justitie kan worden ingediend.

Via de Natuurbeschermingswet wil de werkgroep bovendien bereiken dat de oude situatie op een aantal paden in het natuurgebied wordt hersteld. „De wet is nu niet goed gebruikt en om te voorkomen dat overheden zich niet aan afspraken houden omdat er een geringe sanctie op staat, moeten we doorgaan,” zo stelt de werkgroep. „Tot nu toe is de stok achter de deur onvoldoende gebleken om de bescherming van natuurgebieden veilig te stellen.”

Het begon allemaal midden vorig jaar toen namens de Neterselse jagersvereniging een achttal zandpaden in het door de minister aangewezen natuurgebied Neterselse en Mispelindsche Heide werd gefreesd, bemest met 3.500 liter zeugengier en 10.000 liter kippen-gier en ingezaaid. „Om ervoor te zorgen dat het wild in het gebied zou blijven en niet naar de randen zou gaan omdat het risico bestaat dat stropers de beesten zouden afschieten,” luidde de verklaring van de Bladelse wethouder A. Craens indertijd van de werkzaamheden. Die werkzaamheden

werden 'in overleg' met Craens door of namens de jagersvereniging St.-Hubertus uitgevoerd.

„Werkzaamheden die voortvloeien uit het beheersplan voor bos- en natuurgebieden zoals die voor de gemeente Bladel is vastgesteld,” zou het gemeentebestuur later, ter verdediging aanvoeren. „Ter verdediging” want mensen van de Kempische milieugroepen ontdekten de ingreep en kwamen in het geweer. Die waren het helemaal niet eens met de gemeentelijke opvatting „dat de werkzaamheden kunnen worden beschouwd als een niet ongebruikelijke beheersmaatregel ter bescherming van in dit geval met name de fauna, heel in het bijzonder het reeënbestand.”

Schadelijk

Vorige maand liet de drs. J. Pieters, directeur Natuur, Milieu en Faunabeheer van het ministerie van Landbouw en Visserij het gemeentebestuur van Bladel en Netersel officieel weten dat „de handelingen schadelijk zijn voor de natuurwetenschappelijke waarden van het gebied, omdat hierdoor de abiotische omstandigheden dusdanig zijn gewijzigd dat de er voorkomende plantesoorten, die kenmerkend zijn voor de voedselarme situatie met stagnerend (regen) water, zich niet kunnen handhaven”.

De 'bescherming van de fauna', waarop het Bladelse gemeentebestuur zich heeft beroepen, wordt door de directeur Natuur, Milieu en Faunabeheer anders beoordeeld. Volgens hem is de werkwijze in strijd met het beheersplan. Daarnaast kan de werkwijze niet van nut zijn om de diersoorten in het gebied te beschermen. „Het op kunstmatige wijze veranderen van het voedselaanbod vergroot bovendien de kans op schade op gronden van derden”.

Strafbaar

„Het verrichten van deze handelingen, doch ook het gedogen daarvan, is strafbaar gesteld bij artikel 12 van de Natuurbeschermingswet. Er is door of namens de minister van Landbouw en Visserij geen vergunning, ontheffing of anderszins toestemming verleend,” aldus directeur Pieters. „Een herhaling van het gebeurde dient te worden voorkomen.”

Behalve deze ambtelijke terechtwijziging aan het adres van het gemeentebestuur van Bladel heeft de politie intussen tegen één persoon proces-verbaal opge maakt. De officier van justitie heeft de Plantenwerkgroep laten weten dat aan de bewuste persoon mogelijk een boete wordt opgelegd. Dat gaat de Plantenwerkgroep niet ver genoeg. „De verantwoordelijken blijven op deze manier buiten schot”.

De Plantenwerkgroep wil opruiming maar de gemeente Bladel wijst het voorstel af. De gemeente zei eind september daarvoor niets te voelen omdat „dat de werkzaamheden geen of nauwelijks schade hebben opgeleverd en als dat wel mocht blijken, dan is het nog de vraag of het afgraven wel juist en zinvol is”.

VERSLAG WEEKEND HAUTES FAGNES

PIET VAN HAPPEN

Op 15-11-'85 was het dan zover. We vertrokken met 4 auto's naar de Ardennen. 3 daarvan kwamen aan op de plaats van bestemming. Guus Nas had in Verviers een bord gelezen met Francorchamps, draaide daardoor z'n turbo-druk te laat terug en BOEMMM! Gevolg: een Belg van de weg en 4 Nederlanders wit rond de neus. Alsof dit nog niet genoeg was, werd ter hoogte van Baraque Michel een auto aangehouden door de Rijkswacht, met de mitrailleurs in de aanslag. Ze dachten zeker met de bende van Nijvel te doen te hebben. Helaas voor de rijkswacht, er zat wel iemand in van de bende van Nijpels, maar die mogen in België vrij rond lopen. Affijn, rond twaalf uur was iedereen dan toch binnen in het 5 sterrenveldstation (zonder perron overigens). En waar die avond het gesprek over ging laat zich makkelijk raden.....

16-11-'85: Om 7.00 uur het bed uit, en eerst ontbijten (want dat doe je in een 5 sterren-veldstation). Daarna gingen we naar de 1 kilometer verder gelegen Tour de Botrange (Hoogste punt van België: 694 meter). De bedoeling was om wat aan trektellingen te gaan doen, maar omdat de sneeuw die zich de vorige avond had ingezet nog steeds viel en er mist was bijgekomen, zijn we eerst maar gaan wandelen richting levend veen. Al gauw hadden we de eerste Kruisbekken en Korhoenders in de kijker. Korhoenders zagen we in totaal dit weekend 15-20 stuks. Al lopend door c.a. 15 centimeter dikke sneeuw voerde onze tocht over knuppelbruggetjes en verend veen. Op een gegeven moment hoorden we hier Kraanvogels en even daarna waren ze vlak boven ons. Door die pleure mist konden we ze helaas niet zien. 20 minuten later hield het op met sneeuwen en nog een half uurtje later scheen volop de zon: Het was echt wintersportweer. Rond 10.30 uur - we waren net weer bij de Botrange aangekomen - zei Dimitri: "Jongens, Kraanvogels". En ja hoor, 215 exemplaren kwamen in lini op ons af gevlogen: Een prachtig gezicht! Even later kwam nog een klein groepje van 15 stuks overgevlogen, dus de dag kon niet meer kapot. Temeer niet omdat we onderweg al een Klapekster en 20 overvliegende Goudplevieren hadden waargenomen.

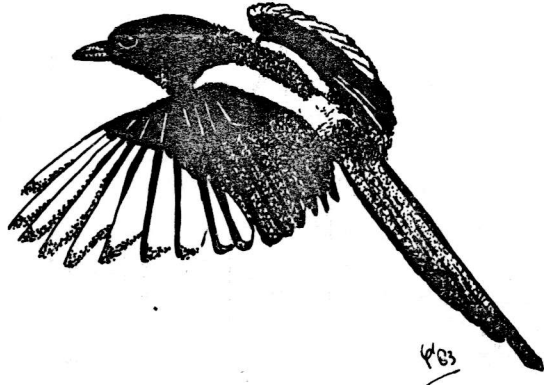
Een paar mensen gingen boodschappen doen, of te wel brood en bier halen. En het werd zoals gewoonlijk te veel brood en te weinig, juist ja Na de lunch (want dat doe je in zo'n 5 sterren....) zijn we een tocht langs het riviertje "De Helle" gaan maken. Weet je waarom ze in België geen knuppels hebben? Nou, daar maken ze bruggetjes van! Misschien wel iets voor Nederland (knuppels genoeg). In navolging van Guus Nas (die 's morgens....) moest Henk Munsters ook zo nodig langs zo'n brugje stappen. Gevolg: een blubber-zwart en nat been! Rond 17.00 uur - het begon toen weer wat mistig en koud te worden - waren we weer terug op de basis. Er werd koffie gezet en de open haard werd aangemaakt. Na het diner (want dat doe je....) kregen we een rondleiding van Hans en daarna een film over de Hoge Venen. Rond half elf kwam Nick Campbell binnen, zodat ook het vervoer voor de volgende dag geregeld was. Door het teveel aan brood lag iedereen op tijd in bed.

17-11-'85: weer om 7.00 uur het bed uit! Na het ontbijt (want dat....) naar buiten en ja hoor: wintersportweer: een paar graden vorst, windstil en zon. Bij de Botrange gingen we eerst een uurtje trektellen. Nu werden zeer dichtbij 2 Kraanvogels gezien. Daarna vertrokken we naar het plaatsje Sourbrocht. Op verzoek van Hans kwamen de Kruisbekken hier zeer dichtbij, zodat we ze goed konden waar nemen (wat zullen die vogels het moeilijk hebben met het uitblazen van een kaars).

Om 13.00 uur werd wederom geluncht (want dat...). De eerste 2 auto's vertrokken daarna. De achterblijvers zijn nog een wandeling gaan maken en om circa 16.30 uur richting Nederland gegaan.

Het waren twee fantastische wintersportdagen.
Namens de hele groep wil ik nog twee mensen in het bijzonder bedanken. Mevrouw Cornelissen voor de heerlijke erwtensoep en onze organisator, excursieleider etc. etc. Hans Cornelissen. Hans, hartstikke bedankt.

Piet van Happen

Trek van een fles.

Zondag 29 september '85. Door de mist was er 2 dagen vrij weinig te zien op en rond Cap Gris Nez. Door dit en omdat we binnen een paar uur toch op moesten breken sloeg de meligheid om zich heen. Piet v Happen had zijn fles — - bronwater net leeg toen het idee geboren werd deze fles eens nuttig te gaan hergebruiken. In ons beste engels (leesbaar zoals is gebleken!) werd een kort briefje opgesteld, in plastic gewikkeld en in de fles gepropt. Na een discussie of de fles nu van de kaap rechtstreeks in het water gegooid zou kunnen worden, ben ik toch maar even naar beneden gegaan. De fles werd met een professionele worp in het water gedeponneerd. Hij heeft daar nog zeker twee uur rondgedreven, steeds rakelings langs de rotsen. Eind november krijg ik bericht dat de fles gevonden is op 11 nov. bij Castricum aan zee, tijdens een NW-storm. De fles heeft dus in 6 weken tijd zo'n 300km gedreven.

PIETER

VOOR U GELEZEN

jan wouters

In Bird Study van nov. 1985 staat een beschrijving van een onderzoek naar de uitvliegperiode en de verspreiding van jonge Sperwers. 8 nestjongen van 4 broedsels werden uitgerust met een klein zendertje op hun rug. Dan werd de broedplaats dagelijks bezocht tot het zelfstandig worden van de jongen, wanneer ze uit hun geboorte-omgeving verdwijnen (dispersie). Daarna werd de omgeving in een straal van 25 km rond het nest afgezocht om de vogels te ontdekken. De afstand waarop een vogel voor het eerst kon worden ontdekt varieerde erg, afhankelijk van de omgeving en de plaats van de vogel en afhankelijk van de toestand van de zender: soms was het slechts 100 meter maar bij een zwevende Sperwer tot 10 km! Als een vogel eenmaal gelokaliseerd was, werd hij zolang mogelijk gevolgd.

Uit ringonderzoek was al het een en ander bekend, onder andere dat a) de dispersie in alle richtingen gaat b) de plaats waar de jongen na enkele weken zijn, dicht bij hun toekomstige broedplaats is c) de meeste mannetjes niet meer dan 10 km ver gaan en de meeste vrouwtjes verder dan 10 km.

De jongen van een broedsel verlieten na 26-30 dagen het nest in een tijdsbestek van 2 dagen. Daarna verplaatsten ze zich langzamerhand steeds verder van het nest zolang ze nog gevoerd worden. Vlak voor ze zich verspreiden en zelfstandig worden stoppen de oudervogels (bijna) helemaal met voeren, wat blijkt uit het feit dat de laatste twee dagen dat de jongen zich in de buurt van het nest ophouden, ze constant roepen om voedsel. Dan verdwijnen de jongen in 1 tot 3 dagen allemaal en ze zijn zelfstandig. Soms sluiten ze zich dan nog even aan bij de jongen van een ander broedsel: dit gebeurde met een van de acht van een zender voorziene Sperwers. Dit verschijnsel is ook uit andere studies bekend.

Vijf jongen, alle vrouwtjes, werden met behulp van een ontvanger nog ontdekt na het zelfstandig worden en konden afhankelijk van de werking van hun zender nog 1 tot 4 weken worden gevolgd. De maximale afstand van het nest die werd waargenomen was 22 km. Drie van de acht werden later nog teruggemeld nadat de zender het had begeven, alle binnen 10 km van de nestplaats.

De vogels die enige tijd werden gevolgd brachten de meeste tijd door in struikgewas en loofhout. Hoewel ze allemaal in naaldbos geboren waren en dat het meest voorkomende bostype was, bracht geen enkele vogel daar meer dan 10% van zijn tijd door. Waarschijnlijk zijn in augustus (waarop de waarnemingen betrekking hebben) de naaldbossen veel voedselarmer dan het struikgewas.

Voorwoord:

Zoals bij het doornemen van deze Vogelvaria zal blijken, bevat deze editie veel besprekingen van waarnemingen. Het is de bedoeling dat dat in de toekomst meer gaat gebeuren, en niet alleen door mij! Doe je een waarneming van een minder algemene of een moeilijk determineerbare soort, neem dan met mij contact op. We kunnen dan overleggen hoe je aanvullende, vergelijkbare gegevens kunt bekomen, en hoe je je artikeltje opzet.

Ook zal in deze Vogelvaria blijken dat veel waarnemingen afkomstig zijn van de Hees te Eersel. Dat komt omdat deze plas afgelopen najaar zeer regelmatig - bijna dagelijks - bezocht is door Hein Prinsen en kornuiten. Hein hoopt in de loop van 1986 zoveel gegevens van dit gebied verzamelt te hebben (ook van vóór 1985) dat hij voor de Blauwe Klauwier een interessant artikel kan schrijven. STEUN 'm daarbij. Alles sturen naar:

H. Prinsen, Postakkers 29 5521 AR Eersel 04970 - 16038

In de Volgende Blauwe Klauwier zal weer een fenologie-overzicht en het jaarlijkse waarnemingen-overzicht gepubliceerd worden. In beide gevallen is 't nodig dat IEDEREEN zijn gegevens hiervoor inzendt. Dit om het beeld volledig te maken.

- fenologie-gegevens naar: Pierre Boudewijn, Bloxstraat 28, 5521 km EERSSEL.
- Leuke waarnemingen naar: Henk Hendriks, Groesstraat 5, 5662 ET GELDROF.

Lex Peeters.

TWEE NIEUWE WAARNEMINGEN VAN TEMMINCK'S STRANDLOPER

Gedurende augustus 1985 werd 2 x een Temminck's strandloper in de Kempen gezien. Het zijn respectievelijk de achtste en de negende waarneming van deze soort in ons werkgebied.

- Op 08-08-'85 bevond zich 1 ex, in de korte begroeiing van het Wit-hollandven, op de Landschotse heide (L.Peeters).
- Op 28-08-'85 werd 1 adulte ex. door Wiel Poelmans op de Loozerheide waargenomen.

Eerdere waarnemingen zijn:

30-08 t/m. 06-09-'58	max. 2 ex.	Mierlo (Limosa 33/32)
20-04-'60	1 ex.	Goor & Flaes (Limosa 35/61)
18-07-'60	1 ex.	Goor & Flaes (A.Wittgen)
06-07-'64	1 ex.	Landschotse heide (A.Wittgen)
11-05-'72	1 ex.	Landschotse heide (J.van Kessel)
26-04-'81	1 ex.	Loozerheide (H.Hendriks)
14-09-'81	5 ex.	Keyenhurk, Landschotse heide (H. Sierdsema)

De mogelijkheid is groot dat de soort veel vaker in de Kempen doortrekt, dan op grond van bovenstaande waarnemingen verwacht zou worden. De Temminck's strandloper houdt zich immers i.t.t. andere strandlopers veel in vegetatie op. Bovendien is de soort vrij makkelijk te verwisselen met de Kleine Strandloper. Oplettendheid is dus geboden!

Voor overeenkomsten en verschillen tussen beide soorten, zie:

- Hendriks H. Vogelwaarnemingen in de Kempen. Blauwe Klauwier 6.4.-

Literatuur:

- Erve van c.s. ('67) Avifauna van Noord-Brabant.
- Hendriks H ('81) Vogelwaarnemingen in de Kempen. Blauwe Klauwier 7.5.-

ROODHALSFUTEN OP DE HEES TE EERSEL.

In de Kempen worden vrij regelmatig - bijna jaarlijks - Roodhalsfuten waargenomen. Meestal gaat het dan om een solitair exemplaar en is het verblijf van korte duur.

Op 29-08-'85 zocht Geert Sanders verkoeling bij de Hees te Eersel. Om iets te koelen moet het eerst warm zijn, en zo kwam het dat hij in de buurt van het naaktstrand verzeild raakte. Het klinkt ongelooflijk, maar een duikende watervogel lukte het om Geerts aandacht af te leiden. Hij werd door de Hoogeloonse vogelaar gedetermineerd als zijnde een onvolwassen Roodhalsfuut.

Op 02-09 was deze Roodhalsfuut niet meer alleen. Een adulte exemplaar had zich bij 'm aangesloten. Beide vogels bleven tot en met 04-09 in elkaars gezelschap. Tussen 05-09 en 07-09 was het onvolwassen exemplaar onvindbaar. Tussen 08-09 en 18-09 was ie echter weer present, maar nu was het adulte exemplaar (in winterkleed) 'm gefloten. (naar gegevens van Hein Prinsen).

EEN NOVEMBER-MIDDAG OP DE VALKENSWAARDSE VISVIJVERS.

Bij zo'n mooi weer als 't deze dag was, moest ik er even uit. Zoals meestal ging ik naar de Valkenswaardse viskweekvijvers (voor mij 10 minuten van huis) Er is daar meestal wel wat te zien. Voordat ik aan het eerste grote ven - 't Zuidven - was, zag ik links en rechts van het wandelpad twee grote groepen Eksters. Links 21 stuks en rechts van mij nog eens 17 stuks. Zoveel had ik er nog nooit bij elkaar gezien. Bij de Eksters zaten veel Roeken, wat Kraaien en verder ook enkele Kramsvogels: voor mij de eerste exemplaren dit najaar.

Bij het eerste ven aangekomen zag ik dat in de Elzen en Berken veel Sijsjes zaten. Ik denk wel zeker 150 - 250 stuks. Ik kon uit de andere geluiden van verderop nog de Koolmees, Pimpelmees en Matkopmees onderscheiden.

Op het Zuidven zelf was erg weinig te zien: 2 koppels Wilde eenden, 2 Blauwe Reigers, 1 mannetje Slobeend en een onvolwassen Fuut. Bij het tweede ven lag de situatie totaal anders. Hier telde ik: 157 meerkoeten, 53 mannetjes en 41 vrouwtjes Krakeend, 23 mannetjes en 19 vrouwtjes Slobeend, 1 paar Dodaarsen, 1 paar Futen, 36 mannetjes en 33 vrouwtjes Wilde Eend en 3 Blauwe Reigers. Bovendien vloog hier 1 Buizerd over.

Na deze telling zakte ik verder af naar de Tongelreep. Onderweg werd mijn aandacht getrokken door de afgrijselijke noodroep van een vogel. En wat doe je in zo'n geval: alles afturen.... Dat bleef in eerste instantie echter zonder resultaat. Na nog eens goed tussen het kreupelhout en Riet te hebben gekeken meende ik uiteindelijk toch iets te zien. Snel pakte ik m'n kijker en al gauw bleek dat zich juist, vlak voor mij, een klein drama had afgespeeld. Een Sperwer lag met gespreide vleugels op de grond (wellicht op z'n zojuist geslagen prooi). Ikzelf bleef stokstijf staan, om het verdere verloop te kunnen volgen. De Sperwer keek om zich heen en kwam helaas al snel tot de conclusie dat ik in deze omgeving niet thuishoorde. Hij vloog in de Berk voor me. Nu werd ik toch wel nieuwsgierig om wat voor prooi het ging. Een kwartier heb ik lopen zoeken met m'n neus zowat op de grond en het enige wat ik vond waren 6 kleine grijze veertjes, die aan de uiteinden een groenachtige schijn hadden. Hieruit kon ik niets anders afleiden, dan dat een Kool- of Pimpelmees aan de dood ontsnapt was. Voor de Sperwer (hij zat vanuit de boom nog altijd alles te aanschouwen) was het natuurlijk minder leuk. Best spannend, om dit alles van zo nabij mee te maken.

Ik trok verder in de richting van de Tongelreep naar de andere vijvers. Onderweg telde ik nog 9 Winterkoningen (in de oever van de Tongelreep), 7 Roodborsten, 13 Merels, 2 Buizerden (bij elkaar), een groep van c.a. 100 Houtduiven en 23 Holenduiven die zich tegoed deden aan de Mais op het veld.

Harrie de Louweren.

WINTERWAARNEMING SCHOLEKSTER

De eerste Scholeksters arriveren in ons werkgebied meestal in de laatste week van februari. De laatste exemplaren verdwijnen hier doorgaans begin september.

Tot voor kort kenden we slechts één winterwaarneming van de soort:

- 16-12-'67 1 ex. Goorven (A. Wittgen)

Daar is er onlangs 1 bijgekomen: van 07-12 t/m. 20-12-'85 pleisterde 1 exemplaar op het E-3 strand te Eersel. Op 16-12 waren aldaar zelfs 2 exemplaren aanwezig! (hein Prinsen).

De Scholekster is als wintergast erg algemeen aan de kust. Je zou daarom verwachten dat bij storm, evenals bij zeegebonden Eend-vogels het geval is, regelmatig exemplaren het binnenland ingedreven zouden worden. Dat blijkt dus niet het geval!

OPVALLENDE ZWARTE STERNEN - TREK IN MEI 1985.

De Zwarte Stern is in de loop der tijd als broedvogel in Nederland en grote delen van overig Europa sterk in aantal afgenomen. Synchronoos daarmee is ook de doortrek-intensiteit van deze soort in de Kempen sterk gedaald!

Tot ver in de zeventiger jaren werden boven de heide-vennen soms behoorlijke groepen aangetroffen van enkele tientalle exemplaren bijeen. Als extreem geldt wel een concentratie van 250 en 120 exemplaren op respectievelijk 25 en 26-07-1970 boven het Goorven.

Tegenwoordig hebben de meeste waarnemingen betrekking op solitaire exemplaren of enkele exemplaren bijeen. Vandaar dat de trek in de tweede week van mei - 1985 vermeldenswaardig is.

De eerste waarneming dateert van 06-05-'85: van zeer hoog vielen toen vroeg in de middag 33 exemplaren bij het Goorven in. De verdere dag bleven ze daar druk jagen. Tegelijkertijd verbleven 25 ex. boven het Kromven op de Landschotse heide.

Op 08-05 werd een bezoek gebracht aan het Soerendonks goor en de Loozerheide. Boven deze gebieden werden resp. 22 en 15 exemplaren geteld. Een nieuw bezoek aan beide gebieden op 11-05-'85 leverde resp. 27 en 25 exemplaren op.

Er vanuit gaande dat de trek niet uitsluitend tot deze gebieden beperkt is gebleven, blijft de grote vraag: Wat zou een simultaantelling aan alle grotere heidevennen in de Kempen voor een totaal hebben opgeleverd!

OOK IN 1985 STEENLOPERS IN DE KEMPEN.

Tot eind zeventiger jaren golen waarnemingen van Steenlopers in de Kempen als zeer zeldzaam. Tegenwoordig is deze kustvogel nog geen alleuaagse verschijning, maar jaarlijks worden toch wel 1 of meer waarnemingen uit ons werkgebied bekend. Grotendeels is dit verklaarbaar door de toegenomen waarnemingsintensiteit op de Loozerheide. Bijna alle Steenlopers werden dan ook daar gezien. Uitzonderingen daarop zijn waarnemingen bij de Hees te Eersel, de Kempervennen bij Westerhoven en de visvijvers te Bergeyk.

Ook dit jaar weer enkele waarnemingen:

- 21-04-'85 1 ex. Loozerheide (p. van de Wielen e.a.)
- 11-05-'85 2 ex. (zomerkleed) Loozerheide (diverse waarnemers)
- 08-09-'85 1 ex. (winterkleed) De Hees (H.Prinsen e.a.)

OVER "ZEE - MEEUWEN" IN DE KEMPEN.

De Avifauna van Noord-Brabant (1967):

ZILVERMEEUW: "In de Biesbosch is de Zilvermeeuw een beslist zeldzame gast: wèl komen het hele jaar door Zilvermeeuwen voor nabij de dorpen in de omgeving (Lebret & Verhey '54). In het binnenland van de provincie werden vooral in het winterhalfjaar op verschillende plaatsen somtijds Zilvermeeuwen gezien! Meestal betreft het hier hoogstens enkele exemplaren".

STORMMEEUW: "Als overwintelaar komt de Stormmeeuw op verschillende plaatsen in het binnenland van de provincie voor: o.a. bij 's Hertogenbosch, Tilburg en Eindhoven: het aantal exemplaren bedraagt echter nooit meer dan enkele tientallen". "Het aantal waarnemingen in het binnenland is gedurende 't laatste decennium sterk toegenomen. De overwintelaars zijn stellig merendeels afkomstig uit Duitsland, Skandinavië en Oost-Europa!"

KLEINE MANTELMEEUW: "De "Kleine Mantelmeeuw" is in Noord-Brabant een aanmerkelijk schaarsere verschijning dan de Grote Mantelmeeuw. Er zijn in totaal slechts zes waarnemingen van Kleine Mantelmeeuwen in onze provincie bekend. Hiervan is één waarneming van wat verder landinwaarts afkomstig: - 06-04-'62: 1 juv. Flaes (Limosa 37,37)!"

GROTE MANTELMEEUW: "Op sommige plaatsen in het "binnenland" van Noord-Brabant worden in de wintermaanden min of meer geregeld Grote Mantelmeeuwen waargenomen. Zo zijn er waarnemingen bekend uit de omgeving van Waalwijk, 's Hertogenbosch, Valkenswaard en Dorplein. Het betreft hier echter steeds slechts enkele exemplaren".

Zoals ondermeer uit bovenstaande citaten blijkt, was c.a. 15 jaar terug een waarneming van een ZILVERMEEUW in de Kempen nog bijzonder. Soms doken enkele exemplaren op na stormachtig weer, maar de soort leek verder strikt kustgebonden.

Tegenwoordig is de Zilvermeeuw in sommige delen van ons werkgebied vrijwel onafgebroken en in grote aantallen aanwezig (VAM Nuenen/ Dorplein). En het aantal overige waarnemingen loopt jaarlijks in de tientallen. De meeste - en de grotere groepen worden echter nog altijd na harde wind of storm gezien.

De STORMMEEUW was in de zestiger jaren kennelijk al een iets bekendere verschijning. De toename van deze soort is in ons werkgebied ook minder snel verlopen, dan bij de Zilvermeeuw. Desalniettemin is de Stormmeeuw op enkele plaatsen in de Kempen eveneens vrijwel onafgebroken aanwezig (VAM Nuenen/ Dorplein) en bevinden zich ook onder de tientallen waarnemingen die daarbuiten jaarlijks bekend worden, tegenwoordig soms concentraties van meer dan 50 exemplaren bijeen.

De KLEINE MANTELMEEUW was in de zestiger jaren nog een ware curiositeit in de Kempen. Pas halverwege de zeventiger jaren ging de soort wat regelmatig gezien worden, vooral bij de VAM te Nuenen en bij Budeldorplein. Het jaarlijkse aantal waarnemingen neemt nog altijd toe, maar desondanks zonderde 1985 zich toch wel bijzonder uit! Op het VAM-terrein was de Kleine Mantelmeeuw vrijwel onafgebroken aanwezig, evenals bij Budeldorplein waar zich soms zelfs enkele tientallen exemplaren bijeen bevonden. Maar ook buiten deze typische "Meeuwen-steks" werden nogal wat waarnemingen gedaan! Deze hadden over het algemeen wel betrekking op overvliegende exemplaren tijdens of na harde wind. Ter illustratie hiervan, het volgende relaas:

Op 24-04-'85 bevond zich 1 ad. Kleine Mantelmeeuw op het Goorven. Het betrof een donker exemplaar, zodat het waarschijnlijk de ondersoort "intermedius" betrof. De vogel moest veel felle aanvallen van de Kokmeeuwen incasseren.

Wegens bijzonder slecht weer ging op 28-04-'85 pas opnieuw het veld in. Boven het Zwartven te Lage Mierde circelden 2 grote Meeuwen. Het bleken een onvolwassen en 1 adulte Kleine Mantelmeeuw te zijn. De adulte vogel was erg donker op de bovenzijde van de vleugels. Dus waarschijnlijk wederom de "intermedius"-ondersoort.

Op 29-04-'85 zag ik samen met Pierre v.d. Wielen 2 adulte Kleine Mantelmeeuwen in noordelijke richting over de Reuselse Moeren vliegen. Ook nu hadden we vermoedelijk te maken met "intermedius".

Deze dagen werden door mij geen zilvermeeuwen of Stormmeeuwen gezien, waardoor de waarnemingen van de Kleine Mantelmeeuwen nadrukkelijk opvielen. Het weerbeeld werd gedurende de hele week gekenmerkt door zeer krachtige wind en een zware bewolking waaruit veel neerslag in de vorm van natte sneeuw, hagel en regen viel.

De GROTE MANTELMEEUW is de enige van deze vier soorten waarvan de status ten opzichte van de zestiger jaren in de Kempen niet noemenswaardig gewijzigd is.

Van na 1967 waren mij tot voor kort slechts 4 zekere waarnemingen bekend:

- 22-09-'73 1 ex. Beuven (M.Wasscher)
- 29-02-'76 1 ex. Geldrop, overvliegend naar oost. (T.Heynen).
- 21-03-'76 1 ex. Beuven (T.v.d.Kooi).
- 16-06-'84 1 ex. Goorven, 2de jaars vogel: Kokmeeuwen reageerden fel (pierre v.d. Wielen)

Daar is er in 1985 een bijgekomen:

Op 06-05-'85 verbleef gedurende een kwartier een tweede-jaars vogel op het Goorven. Na steeds door grote wolken Kokmeeuwen bestookt te zijn, koos dit exemplaar eieren voor z'n geld (L.Peeters).

Literatuur:

Erve van F. ('67) Avifauna van Noord-Brabant.

KLAPEKSTER MOGELIJK TEN PROOI GEVALLEN AAN SPERWER.

Op vrijdag, 27-12-'85, bezocht ik de Malpie. Ter hoogte van de Vaarvennen ontdekte ik daar een Klapekster, die zich van boomtop naar boomtop begaf. Ik bleef 'm volgen en even later zag ik hem in een ruk door naar de Noordzijde van het gebied vliegen. Plots dook vanuit een Spar een Sperwer op, die 't duidelijk op de Klapekster gemunt had. Deze laatste kon z'n koers nog maar met moeite wijzigen. Met de kijker aan m'n ogen heb ik het schouwspel gevolgd en uit de capriolen van de Sperwer moet ik concluderen dat hij de Klapekster uiteindelijk heeft onderschept.

Ik heb me met spoed naar de plek des onheils begeven, maar daar waren geen sporen te vinden, die uitsluitsel geven.

Harrie de Louweren.

OVERZICHT VAN DE KRUISBEK-INVASIE IN 1983.

In de loop van 1983 vond in Nederland een omvangrijke invasie van de Kruisbek plaats. Ook in de Kempen werden voor onze begrippen erg veel exemplaren gezien. Dat was voor mij aanleiding om de waarnemingen te gaan verzamelen. De respons daarop was vrij groot. Toch moeten we er vanuit gaan dat de gegevens die binnenkwamen slechts een fractie aangeven van wat er in werkelijkheid aan Kruisbekken binnen ons werkgebied aanwezig was.

Op 12-05-'83 werd het eerste exemplaar, een mannetje, gezien bij het bovenste bos te Eersel. In juni en juli was nog weinig bijzonders aan de hand. Beide maanden kenden slechts 1 waarneming.

In augustus werd de invasie in ons werkgebied pas merkbaar. Tot en met januari werden vervolgens veel exemplaren gezien. Groepen van meer dan 15 exemplaren waren geen uitzondering.

De grootste groep werd gezien op 08-01-'84 bij het sportpark aan de Welschapse dijk te Veldhoven. Hier bevonden zich op dat moment 35 ex.

De meeste waarnemingen hebben betrekking op de grotere boscomplexen. Zo moeten vrijwel onafgebroken Kruisbekken aanwezig geweest zijn in het Leenderbos en op Boswachterij Hapert met de aangrenzende Cartierheide en gemeentebossen Bladel.

Hieronder volgt een overzicht van alle ingezonden waarnemingen:

- 12-05-'83	1 man.	Bovenste bos Eersel
- 07-06-'83	5 ex.	Bebouwde kom, Son (overvliegend)
- 19-07-'83	12 ex.	Herdersdreef Reusel (overvliegend)
- 20-08-'83	20 ex.	Leenderbos (langs weg 3-bruggen/ Groote heide)
- 21-08-'83	7 ex.	Afgraving Leenderstrip (overvliegend)
- 26-08-'83	1 ex.	Geldrop (overvliegend)
- 27-08-'83	19 ex.	ten zuiden van Kraanvennen (op Lariks- en Sparrekegels)
- 28-08-'83	1 ex.	Strabrechtse heide.
- 07-09-'83	5 ex.	Geldrop (overvliegend)
- 25-09-'83	25 ex.	Boswachterij Hapert (in Lariksbos)
- 06-10-'83	3 ex.	Grijze Steen
- 09-10-'83	10 ex.	Coevering Geldrop
- 12-10-'83	8 en 14 ex	Hooge Mierde (overvliegend)
- 14-10-'83	10 ex.	Cartierheide
- 22-10-'83	7 ex.	Landschotse heide
- 23-10-'83	1 ex.	De Velden, Eersel (overvliegend)
- 23-10-'83	1 ex.	Cartierheide (overvliegend)
- 30-10-'83	10 ex.	Groot Meer, Vessem (in Naaldbos)
- 12-11-'83	22 ex.	Zwartven, Hooge Mierde.
- 15-11-'83	3 ex.	Goorven
- 30-11-'83	2 ex.	centrum, Eersel (laag overvliegend)
- 01-12-'83	17 ex.	Rythoviuscollege, Eersel (pleisterend)
- 02-12-'83	14 ex.	Cartierheide (overvliegend)
- 03-12-'83	15 ex.	Nieuwstraat, Eersel
- 07-12-'83	9 ex.	Cartierheide
- 12-12-'83	10 ex.	omgeving Welschap.
- 26-12-'83	8 ex.	R.P.I.-terrein, Eindhoven
- 29-12-'83	2 ex.	Ten Vorsel, Bladel
- 08-01-'84	8 ex.	Groote Aardweg Eersel (fouragerend in Larix)
- 08-01-'84	35 ex.	Sportpark welschapse dijk, Veldhoven
- 09-01-'84	13 ex.	Cartierheide
- 21-01-'84	10 ex.	Hapert
- 27-01-'84	2 ex.	Cartierheide (rondvliegend)
- 12-02-'84	2 ex.	Grote Cirkel, Reusel

- 12-03-'84 1 ex. Boswachterij Hapert, nabij Witrijt .
- 12-03-'84 2 ex. Boswachterij Hapert, vennetje in oostelijke deel.
- 18-03-'84 2 ex. Cartierheide, bij Pannegoor.
- 19-03-'84 1 ex. Buikheide, Vessem (overvliegend).
- 19-03-'84 2 pr. Grote Cirkel, Reusel
- 20-03-'84 1 man. Boswachterij Hapert
- 30-03-'84 2 ex. Boswachterij Hapert
- 30-03-'84 2 ex. Cartierheide
- 13-04-'84 1 man Boswachterij Hapert
- 14-04-'84 1 pr. Strabrechtse heide
- 25-04-'84 4 ex. Boswachterij Hapert, omgeving Dennelucht
- 01-05-'84 1 ex. Boswachterij Hapert, vennetje in oostelijke deel.
- 15-05-'84 1 vr. Valkenswaardse visvijvers (drinkend bij een van de vijvers)

In totaal: 47 waarnemingen

In de Kempen is nog nimmer met zekerheid een broedgeval van de Kruisbek vastgesteld! In het voorjaar dat volgde op de invasie van 1983 werden enkele verdachte waarnemingen gedaan, die wijzen in de richting van een mogelijk broedgeval:

- * Op 12-02-'84 zag Jan Wouters 2 exemplaren in de Grote Cirkel te Reusel. Geert Sanders kwam daar op 19-03-'84 en zag er 2 paartjes. 1 mannetje zat volop te zingen! Een ander exemplaar vloog met een grote pluk nestmateriaal uit een Berk weg.
- * Op 12-03-'84 bevond ondergetekende zich bij het vennetje in het oostelijke deel van Boswachterij Hapert. Hij zag hier 2 Kruisbekken, die fel alarmeerden.
Op 01-05-'84 zat op nagenoeg dezelfde plek 1 exemplaar te roepen.
- * Op 20-03-'84 ontdekte Geert Sanders in een hoog Sparrebos tussen de Cartierheide en de Witrijt een zingend mannetje Kruisbek. Op 30-03 waren hier 2 exemplaren aanwezig. Op 13-04 zat het mannetje weer op dezelfde plek te zingen.
- * Op 25-04-'85 nam Hein Prinsen 1 paartje met 2 grote jongen waar in de omgeving van de Dennelucht, op Boswachterij Hapert.
- * Via mondelinge mededelingen kwam me ter ore dat bij Best een broedgeval zou hebben plaats gevonden. Verdere details hieromtrent ontbreken.

Een woord van dank ben ik schuldig aan de waarnemers:

Ernest van Asseldonk, Marco Bakermans, Hans Cornelissen, Piet van Happen, Henk Hendriks, Henk Munsters, Lex Peeters, Hein Prinsen, Geert Sanders, Peter Voorn, Wim van de Voort, Pierre van de Wielen, Jan van der Winden, Jan Wouters, Pieter Wouters.

Lex Peeters.

Weekend - effect:

Bij het verzamelen van gegevens komt vaak het weekend-effect kijken, een probleem dat 't soms moeilijk maakt om het materiaal goed te interpreteren. Het weekend-effect wordt veroorzaakt doordat veel mensen uitsluitend in het weekend de gelegenheid hebben om het veld in te gaan. Zo komt het dat het merendeel van de waarnemingen meestal ook uit dat deel van de week afkomstig zijn.

Ik heb eens gekeken hoe het bij de Kruisbek-waarnemingen lag. 2/5 van de waarnemingen bleek uit weekenden afkomstig. Verder bleek ook de vrijdag goed te scoren. Dit vermoedelijk doordat scholieren het zich met het weekend voor de deur beter kunnen permitteren om na schooltijd nog even 't veld in te wippen.

De doordeweekse dagen (exclusief vrijdag) scoren met 5,3 waarnemingen. Voor de vrijdag ligt dat op 7 en voor de zaterdag en de zondag elk op 9,5 waarnemingen.

ZWARTE ZEEËENDEN IN DE KEMPEN.

Op 16-04-'85, tijdens de Kempische Watervogeltelling, nam Piet van Happen op het Beuven 5 Zwarte Zeeëenden waar: 3 mannetjes en 2 vrouwtjes.

Het betreft de negende waarneming van deze soort, die zeer incidenteel en meestal na storm in de Kempen verschijnt. Zoals hieronder blijkt, dateren slechts 2 van die negen waarnemingen van vóór 1970. Bovendien is 5 ex. bijeen, een bescheiden record.

Eerdere waarnemingen:

- 01-11-'63: 1 ex. Goor & Flaes (van Erve c.s.'67)
- 22-11-'63: 1 ex. Goorven (mogelijk zelfde ex.) (Moller Pillot)
- 21-03-'73: 2 m. 1 v. Beuven (T. Heynen e.a.)
- 14-04-'77: 2 m. E-3 strand Eersel "De Hees" (div. waarnemers)
- 19-11-'77: 2 v. " " (H. Cornelissen e.a.)
- 21-10-'78: 1 v. Goorven (L. Peeters & P. Wouters)
- 26-10-'78: 2 m. Flaes (H. Cornelissen)
- 10-11-'80: 1 v. en tussen 12 en 24-11-'80 2 v.: Lansard (F. Neyts)

Literatuur:

- Van Erve c.s. ('67) Avifauna van Noord-Brabant.
- Hendriks H. ('81) Vogelwaarnemingen in de Kempen. Blauwe Klauwier 7.1.-

GROTE ZEEËENDEN IN DE KEMPEN.

Tussen 19-11-'85 en 26-11-'85 verbleven 3 vrouwtjes Grote zeeëenden op "De Hees" te Eersel. Behalve Hein Prinsen, die de vogels ontdekte, hebben nog diverse andere vogelaars de Zeeëenden kunnen bekijken. Voor zover bekend betreft het de zesde waarneming van deze soort in de Kempen. Bovendien is het feit dat de vogels een week lang op dezelfde plaats pleisterden vrij bijzonder.

Eerdere waarnemingen:

- 16 en 17-02-'61: 2 ex. Beuven (van Erve c.s.'67)
- 04-03-'64: 1 ex. Goor & Flaes (van Erve c.s. '67)
- 31-01-'71: 4 ex. Groote Heide (H. Lürling)
- 15-01-'72: 1 v. Valkenswaardse visvijvers (H. Lürling)
- 13-04-'77: 1 m. E-3 strand Eersel "De Hees" (P. Wouters e.a.)

Literatuur:

- Van Erve c.s. ('67) Avifauna van Noord-Brabant.
- Hendriks H. ('81) Vogelwaarnemingen in de Kempen. Blauwe Klauwier 7.1.-

SNEEUWGORZEN IN DE KEMPEN.

Aan het zeer beperkte aantal waarnemingen van de Sneeuwgorzen in de Kempen is er onlangs een toegevoegd.

Op 23-11-1985 werden een mannetje en een vrouwtje gezien op de Maayerheide te Bergeyk. Ze verbleven daar in een (besneeuwde) rand van een Maisakker. In de daar aanwezige Melde-begroeiing waren ze, tesamen met 2 Geelgorzen, druk aan het fourageren.

De vogels gedroegen zich opvallend mak en lieten zich tot op minder dan twee meter benaderen. Eenmaal opgejaagd vielen ze meestal weer vlak bij de waarnemers in.

Voor zover bekend is dit de vijfde kempische waarneming van de Sneeuwgorzen, die over het algemeen hoofdzakelijk aan de Nederlandse kust voorkomt.

Eerdere waarnemingen:

- 19-12-'37 1 ex. bij Eindhoven (van Erve c.s. '67)
- 04-11-'41 1 ex. op de Oirschotse heide.
- 09-01-'71 2 ex. Kempevennen Westerhoven (H.Lürling).
- fébr.-'80 2 v. tegen Oirschotse heide t.h.v. Lansård (R.Aerts)
deze 2 ex. verbleven gedurende 1 á 2 weken tussen een
groepje Groenlingen in onkruidbegroeiing

Literatuur:

- Van Erve c.s. ('67) Avifauna van Noord-Brabant.

OPNIEUW EEN WAARNEMING VAN EEN WATERSPREEUW IN DE KEMPEN.

Tijdens de bekendmaking van 09 en 10-11-1985 werd ter hoogte van de Manege tussen Geldrop en Heeze, een Waterspreeuw langs de Kleine Dommel ontdekt. De waarnemers, Piet van Happen en Jack Klomp, hadden deze doort hier altijd al gehoopt ooit waar te nemen. De plaats is naar hun zeggen dan ook ideaal: "Een stuwtje waarbij de Kleine Dommel snelstromend een weg zoekt tussen een hoop stenen".

Op 10-11-'85 was het dan zover. Bij het stuwtje aangekomen vloog laag over het wateroppervlak een Waterspreeuw (Noordelijke ondersoort: C.c. cinclus) van hen vandaan. Latere zoektochten om de vogel terug te vinden bleven helaas zonder resultaat.

Deze waarneming heeft niet lang op zich laten wachten. Tussen 14-02-1984 en 20-02-1984 verbleef nog een exemplaar langs de Grote Beerse tussen Casteren en Westelbeers (vele waarnemers).

Voor alle overzichtelijkheid nogmaals de overige 3 waarnemingen:

- 19-11 t/m. 01-12-'52: 1 ex. Middelbeers (van Erve c.s. '67)
- 15-11 t/m. 29-11-'64: 1 ex. Eindhoven (van Erve c.s. '67)
- 20-11 t/m. 28-11-'76: 1 ex. tussen Opwettense en Collsche Watermolen
(W. en F. Neyts)

November is blijkbaar de beste maand om de Waterspreeuw in de Kempen aan te treffen.

Ondanks het geringe aantal meldingen zij toch nog vermeld dat het hier de vroegste waarneming van deze soort in ons werkgebied betreft.

Literatuur:

- Van Erve c.s. '67 Avifauna van Noord-Brabant.
- Peeters L. '84 Bij de Vierde waarneming van een Waterspreeuw.
De Blauwe Klauwier 10.1.23.

WINTERWAARNEMING HOP.

Voor de tweede maal dit jaar is een Hop in ons werkgebied waargenomen. Na een mei-waarneming in de Beerse Broek, nu een winterwaarneming.

Een Eerselse gemeentewerker zag in november een "rare" vogel bij het E-3 strand ("De Hees") te Eersel. Toen 'm een veldgids in de hand werd geduwd, wees hij overtuigd de tekening van de Hop aan.

Op 01-12-'85 zag dhr. Seuntjens uit Bladel, een Vogelaar, in ieder geval met zekerheid een exemplaar bij "De Hees".

Twee weken later, op 14-12-'85, werd de vogel hier weer gezien, nu door een oom van Pierre van de Wielen.

Rond de Kerstdagen werd een Hop doodgereden in de omgeving van Best (mondelinge mededeling van diverse personen).

De Hop behoort zich 's winters eigenlijk in Tropisch Afrika te bevinden. Er werden in Nederland wel eens meer winterwaarnemingen verricht, maar voor de Kempen heb ik er maar 1 kunnen vinden:

- 08-12-'64: 1 ex. Eindhoven (van Erve c.s. '67)

LANGDURIG PLEISTERENDE TOPPEREENDEN IN DE KEMPEN.

Tussen 21-10 en 25-10-1985 verbleef 1 adulte vrouwtje Toppereend op de E-3 afgraving ("De Hees") te Eersel. Op 25-10 was een tweede vrouwtje aanwezig. Beide exemplaren bleven hier tot en met 17-11-1985. Op 09-11 werd zelfs een derde vrouwtje ontdekt, die 't blijkbaar na een dag al voor gezien hield.

Op 03-11-1985 werden 2 vrouwtjes Toppereend waargenomen op de Dommel-zandvanger "Hanevoet", ter hoogte van de Poot van Metz tussen Eindhoven en Veldhoven. Op deze dag werd de Hees helaas niet bezocht, zodat men niet heeft kunnen vaststellen of het om dezelfde exemplaren ging: gezien de afstand tussen beide gebieden, in vogelvlucht slechts 9 kilometer, is dat niet onwaarschijnlijk!

Zeker wel los van de "Hees-vogels" staat de waarneming van 1 vrouwtje bij het Soerendonks Goor, op 09-11-'85.

Van de Toppereend bestaan in de Kempen een behoorlijke reeks waarnemingen. Voor het grootste deel uit de tijd vóór 1967, 't jaar waarin de Avifauna van Noord-Brabant uit kwam. Na 1965 is de soort in ons werkgebied een onregelmatige verschijning geworden.

Onderstaande opsomming geeft te zien dat langdurig verblijf in de Kempen zeer zelden voorkomt, en dat de 28 dagen dat de Toppereenden het dit jaar op de Hees uithielden, iets zeer speciaals is.

Vóór 1967:

- 07-11-'53 6 ex. Dorplein (van Erve c.s. '67)
- 28-11-'54 3 ex. Beuven (van Aerle)
- 21-02-'58 14 ex. Beuven (van Aerle)
- 30-03-'58 2 ex. Beuven (van Aerle)
- 10-10-'58 6 ex. Beuven (van Aerle)
- 10-02-'61 1 ex. Dorplein (van Erve c.s. '67)
- 25-02-'61 1 ex. Beuven (van Aerle)
- 14-01-'62 1 ex. Beuven (van Aerle)
- 25-04 t/m. 04-05-'62 1 ex. Goor & Flaes (van Erve c.s. '67)
- 20-09-'62 2 ex. Valkenswaard (van Erve c.s. '67)
- 03-02-'63 1 ex. Son (van Erve c.s. '67)
- 03-04-'65 2 ex. Valkenswaard (van Erve c.s. '67)
- 07-11-'65 1 ex. Goor & Flaes (van Erve c.s. '67)

Ná 1967:

- 24-05-'70 1 m. Goorven (J. van Kessel)
- 26-04-'72 1m. 1v. Karpendonk Eindhoven (F. Neyts)
- 16-09-'73 15-20 Beuven (T. Heynen)
- 07-04-'79 1 m. Goorven (Aarts e.a.)
- 11-11-'80 1 v. Beuven (Bouman)
- 18-11 t/m. 24-11-'80 1 v. Lansard (F. Neyts)
- 24-10-'83 1 v. Soerendonks goor.

Literatuur:

- Erve van F. c.s. '67 Avifauna van Noord-Brabant
- Hendriks H. ('81) Vogelwaarnemingen in de Kempen.
Blauwe Klauwier 7.1.-